

FORDÍTÁSBAN ÚJJÁSZÜLETVE: W. B. YEATS SZÜLETÉSÉNEK 150. ÉVFORDULÓJÁN

William Butler Yeats, a Nobel-díjas ír költő, író, drámaíró, esszéíró, irodalomszervező és színházalapító, közéleti személyiség, az Ír Szabadállam első szenátorainak egyike, az ír kultúra egyik óriása 1865-ben született, tehát 2015-ben ünnepeljük a 150 éves születési évfordulóját. Műveinek (újra)fordításával, előadásokkal, konferenciával, kulturális programokkal Magyarországon is szeretnénk méltóképpen megemlékezni a jeles évfordulóról.

I. VERSFORDÍTÓI PÁLYÁZAT

Ebből az alkalomból a Magyar Yeats Társaság és az EFACIS (European Federation of Associations and Centres of Irish Studies - Európai Irlandisztika Központok és Társaságok Szervezete) felhívást tesz közzé Yeats-művek (újra)fordítására. Az EFACIS leuveni központjában a megemlékezés szervezői **33 verset** válogattak ki a költői életmű különböző korszakaiból, stílusaiból, amelyek mind valamilyen formában és szinten az Élettel, az Élet-Halál-Újjászületés nagy kérdésköreivel foglalkoznak. A versek között mindenki találhat a lelkéhez közel állót, kedvére való nehézségűt, hosszúságút, s bár legtöbbjük már megszólalt magyarul, az újrafordításnak mindig lehet létjogosultsága.

A versfordításokat **2014. november 30-ig** a következő címre várjuk:

yeatshungary@gmail.com

A magyar irlandistákból és a *Napút* folyóirat szerkesztőségéből álló zsűri által kiválasztott legjobb fordításokat a folyóirat márciusi számában közli. A legsikeresebb fordításokat az EFACIS is tervezi megjelentetni 2015-ben saját kiadványában (*ISE, Irish Studies in Europe*). Akik ebben a válogatásban is szeretnének részt venni, kérjük, hogy az EFACIS kérésére egy nagyon rövid, kb. 10 soros angol nyelvű kommentárban/kisesszében foglalják össze a választott vers magyar

megszólaltatásának nehézségeit, kihívásait, az eredeti és a célnyelv közötti különbségek problémáit, s a versfordításokat azok angol nyelvű kísérő-esszéivel együtt küldjük el a fenti címre.

Az EFACIS által javasolt versek listája a következő (mind megtalálható a MacMillan *Collected Poems* –ben):

- (1) Solomon and the Witch
- (2) A Song from the Player Queen
- (3) Leda and the Swan
- (4) A Prayer for My Daughter
- (5) Among School Children
- (6) Crazy Jane talks with the Bishop
- (7) The Lake Isle of Innisfree
- (8) The Stolen Child
- (9) The Song of Wandering Aengus
- (10) The Tower
- (11) The Wheel
- (12) What Then?
- (13) An Acre of Grass
- (14) The Fascination of What's Difficult
- (15) A Coat
- (16) The Balloon of the Mind
- (17) High Talk
- (18) The Ballad of Moll Magee
- (19) Easter 1916
- (20) Nineteen Hundred and Nineteen
- (21) Meditations in Time of Civil War
- (22) Lapis Lazuli
- (23) Fergus and the Druid
- (24) He Wishes for the Cloths of Heaven
- (25) The Withering of the Boughs
- (26) Long-Legged Fly
- (27) The Rose of the World
- (28) Sailing to Byzantium
- (29) A Dialogue of Self and Soul
- (30) Those Images
- (31) Byzantium
- (32) The Cold Heaven
- (33) The Circus Animals' Desertion

Néhány túl hosszú versből egyes részek fordítása is elfogadható:

The Tower, I. és III. rész

Among School Children I, VI, VII. és VIII.

Nineteen Hundred and Nineteen: I, II. és V.

Meditations in Time of Civil War, I (Ancestral Houses) és VI (The Stare's nest by My Window),

The Circus Animals' Desertion, III

II. DRÁMA- ÉS ESSZÉFORDÍTÁS

Verseken kívül Yeats **dráma- és esszéfordításokat** is várunk 2014. november 30-ig a fenti címre. Fordításra bármely Yeats-dráma választható – elsősorban magyarul még nem létezőket szeretnénk látni, de magyarul már megjelent drámákat is lehet újralfordítani. Az esszék közül csak magyarra még nem fordítottat kérünk. Indokolt esetben (fontos, színvonalas, magyarul nem hozzáférhető) **Yeatsról** szóló tanulmány fordítását is elfogadjuk. Ezen fordítások legjobbjai szintén a *Napút* folyóiratban jelennek majd meg.

III. YEATS ÉS A TÁRSMŰVÉSZETEK – KREATÍV MŰVÉSZETI PÁLYÁZAT

A Yeats által olyannyira kedvelt és fontosnak tartott összművészeti felfogás jegyében a fordításokon kívül kreatív, Yeats három előre meghatározott verse által inspirált pályaműveket is várunk azonos határidővel.

Pályázni bármilyen képzőművészeti vagy zenei alkotással lehet. A pályázók köre nyitott és életkortól független. A kiválasztott munkákat a *Napút* színes mellékletében közli, illetve a Magyar Yeats Társaság tavaszi programsorozatának részeként lehetőség nyílik azok bemutatására.

Választható versek (ha valamelyik vers más fordítását inspirálóbbnak tartja a művész, akkor kérjük, adja meg a fordító nevét):

Innisfree

Indulok én s megyek most, Innisfreebe megyek,
S kunyhót rakok, fala sár lesz, s nád és sás a tető:
Lesz méhkasom, s kilenc sor babot is ültetek,
S csak nekem zümmög a mező.

Ott majd megbékül a szívem, mert békét hoz fehér
Fátylával a reggel, amelyhez a tücsök citeráz;
Az éjfél csupa derengés, csupa izzás a dél,
S az est csupa szárnycsattogás.

Indulok és megyek most, mert éj-nap a parti fvény
S a víz játéka ringat, a tavi muzsika;
Ha megállok a járdán, vagy az utca közepén:

Szivemben csobog a dala.

Szabó Lőrinc fordítása

A második eljövétel

Forgódva forgószélben sebesen,
nem hallgat a sólyom solymászra sem.
A centrum gyöngé: minden szétröpül,
a világ csupa zúr, kívül, belül.

Vérszutykos ár csatangol s mindenütt
megfúl az ártatlanság ünnepe.
A jóknak nincs hite, a gonoszok
intenzitása véres szenvedély.

A kinyilatkoztatás már közel,
már közelít az új Eljövétel,
a Második! S míg elröppen a szó,
hatalmas képpel a Spiritus Mundi
szemem zaklatja: sivataghomokban
oroszlántestű emberfejű lény
les rám, a szeme gyilkos, mint a nap.
Lassún mozdítja combjait, körötte
rívó madarak árnya tántorog.

Sötétség újra. De én már tudom,
hogy húsz évszázad érzéketlen álma
szörnyet fogan s az bölcsőt követel.
Hát nem dúvad, ki időt szimatolva
születni cammog Betlehem felé?

Nagy László fordítása

Hajózás Byzantiumba

Vénnek nem jó e táj. Az ifjak itt
egymás nyakán, a fán a madarak
– halandó népség – zengik dalaik,
lazacos zúgók, ángolnás tavak,
hal, vad nyárvégtiben dicsérgetik,
mi csak tenyész, él-hal a nap alatt,
buja zsongásba hullva megvetik
az időtlen szellem remekeit.

Egy éhes ember szánandó dolog,
boton rongyos kabát csupán, hacsak
nem esd a lélek, énekel s zokog
halottasingben is rongyainak,
– nem dal-iskola ez, hanem konok
buvárlata önnön csodáinak,
ezért hajóztam tengereken át,
láttni Byzantium szent városát.

Kik Isten szent tűzében állotok,
bölcsek, a fal arany mozaikár,
a szent tűzből peregve szálljatok,
lelkem énekmestert ugyan kíván!
Szívjátok fel szívem; vágyban sajog,
s halandó testhez kötve mostohán,
nem ért ahhoz; vigyétek hát ti be
a halhatatlanság remekibe!

Lelkem többé, levetvén testemet,
semmi természeti formát nem ölt;
de milyet görög aranymívesek
keze zománc-aranyból remekelt,
ébren tartván álmos császár-szemet,
vagy dall, ha egy aranyboltívre ült,
Bizánc urainak s úrnőinek
arról, mi volt, mi van, s mi még lehet.

Jékely Zoltán fordítása